

11

Uit de praktijk

Minder gratieverzoeken en gratiebeslissingen in 2013

Gratie is vermindering, verandering of kwijtschelding van een straf of maatregel die de rechter heeft opgelegd en waartegen geen beroep bij de rechter meer mogelijk is. Gratie wordt alleen verleend als het bijdraagt aan een rechtvaardige, menselijke en doelmatige uitvoering van de straf. Er moet sprake zijn van nieuwe feiten of omstandigheden waarmee de rechter geen rekening heeft kunnen houden, of van een situatie waarin de uitvoering van de straf geen strafrechtelijk doel meer dient. Gratie is geen vorm van herberechting of beroep. Er wordt dus niet opnieuw gekeken naar de uitspraak van de rechter. Justis draagt zorg voor de afhandeling van gratieverzoeken.

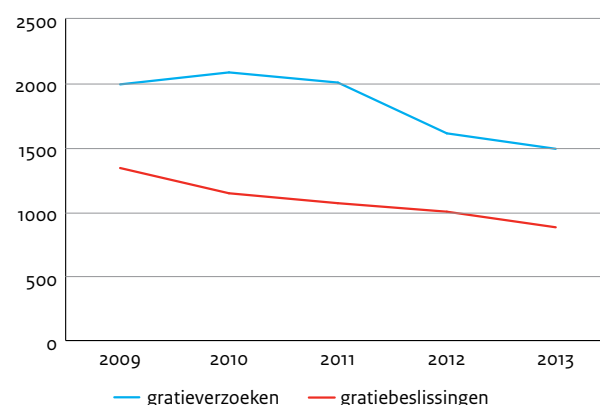
Gratie kan worden verleend voor een gevangenisstraf, maar bijvoorbeeld ook voor een werkstraf of een geldboete hoger dan € 340,-. Aan gratie kunnen voorwaarden worden verbonden. Zo kan van de gegratieerde worden geëist dat hij of zij binnen twee jaar na het besluit tot gratie geen strafbare feiten mag begaan. De regels die gelden met betrekking tot gratie zijn te vinden in de Gratiwet.

De gratieprocedure

Justis ontvangt de gratieverzoeken en legt het verzoek voor advies voor aan het gerechtshof of de rechtbank die het onherroepelijke vonnis heeft uitgesproken. Bij zaken die behandeld zijn door de meervoudige kamer van een rechtbank wordt ook het Openbaar Ministerie om advies gevraagd. Als de adviezen positief zijn, kan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie een voorstel tot gratieverlening doen aan de koning. Door middel van een Koninklijk Besluit, kan de koning vervolgens gratie verlenen. De staatssecretaris kan doorgaans zelf beslissen een gratieverzoek af te wijzen. Hij is daartoe gemachtigd op grond van de Gratiwet. Als gratie wordt overwogen voor bijvoorbeeld een persoon aan wie een gevangenisstraf is opgelegd van zes jaar of langer, dan moet ook de koning toestemming geven het verzoek af te wijzen.

Minder gratieverzoeken en -beslissingen

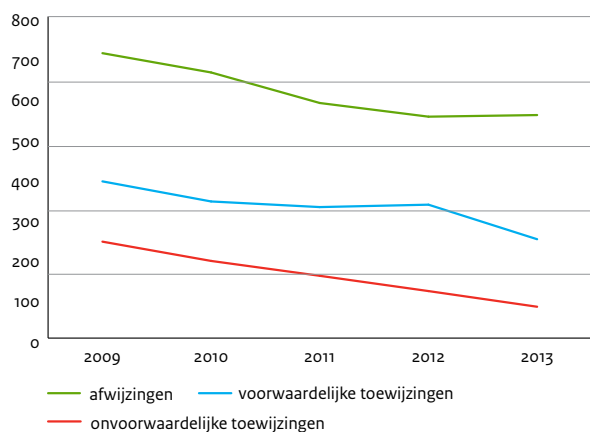
Het aantal gratieverzoeken is de afgelopen jaren flink gedaald. In 2009, 2010 en 2011 kwamen bij Justis nog gemiddeld 2000 gratieverzoeken per jaar binnen. In 2012 en 2013 is dat aantal gezakt naar respectievelijk 1608 en 1488.¹ Ook het aantal gratiebeslissingen daalt. Het verschil in het aantal gratieverzoeken en -beslissingen is te verklaren door de verzoeken die buiten behandeling worden gesteld, bijvoorbeeld omdat een straf nog niet onherroepelijk is of omdat de benodigde stukken niet zijn aangeleverd.

¹ Lees voor meer informatie over deze daling ook het 'Steeds minder gratie verleend na wetwijziging' van 5 maart 2013, te vinden op <http://www.justis.nl/Nieuws/2013/steeds-minder-gratie-verleend-na-wetwijziging.aspx>

Verhouding toewijzingen en afwijzingen

De verhouding tussen het aantal toewijzingen en afwijzingen van gratieverzoeken is al enkele jaren redelijk stabiel. Alleen in 2013 was er een relatief lichte stijging te zien van het aantal afwijzingen, en daarmee ook een daling van het relatieve aantal toewijzingen.

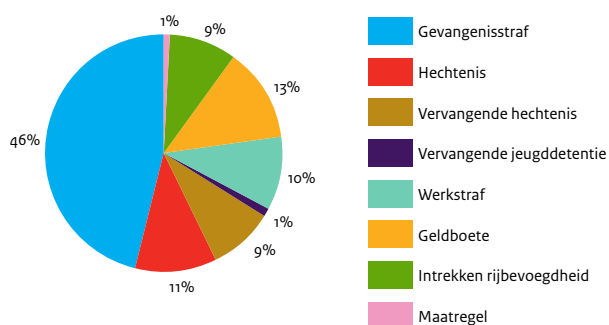

Cijfers en statistieken gratie 2013

Justis heeft in kaart gebracht om welke redenen om gratie wordt gevraagd, om welke straffen het gaat en op grond van welk delict deze straffen zijn opgelegd. Er is geen sprake van noemenswaardige verschillen ten aanzien van voorgaande jaren.

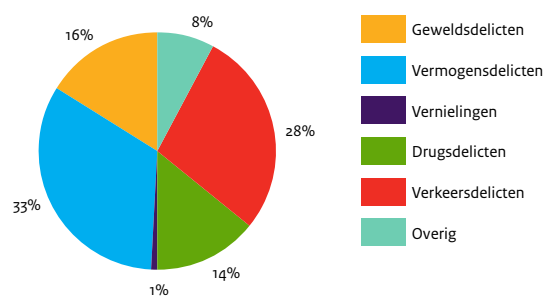
- In 2013 was 85% van de verzoekers om gratie man, 15% was vrouw. Dit is gelijk aan het gemiddelde in de jaren 2009 tot en met 2012.
- 73% van de verzoekers in 2013 is geboren in Nederland, 27% heeft een ander geboorteland.
- De verhouding tussen het soort sancties waarvoor in 2013 om gratie werd verzocht was als volgt:

Aan het verzoek ten grondslag liggende sancties

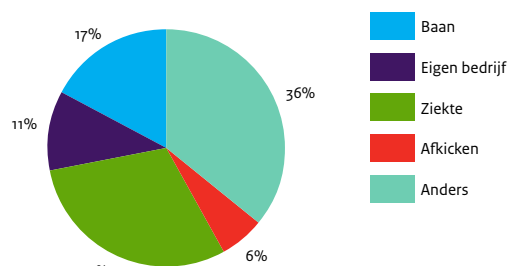
- De verhouding tussen het soort delicten waarvoor in 2013 om gratie werd verzocht was als volgt:

Aan het verzoek ten grondslag liggende delict

- De verhouding tussen de verschillende redenen waarvoor in 2013 om gratie werd verzocht was als volgt:

Reden voor gratieverzoek

In de categorie 'anders', komen de volgende redenen het meeste voor: zorg voor het gezin, verbetering van de levenssituatie, financiële problemen en de stelling dat er sprake is geweest van een rechtsdwaling.